



# LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.



PERIÓDICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.  
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

**2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA**

Y 10 CENTAUS PAPER EN L' ISLA DE CUBA.

NÚMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20.—BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 9 rals.—Cuba y Puerto-Rico, 10.—Estranger 12.

## UN PROBLEMA.

Cadascú per allà hont las enfla.

Los periódichs serios que se ocupan de política y de las altas qüestions socials y económicas, que tanta masega arman actualment y armarán per *in aeternum* mentres lo món siga món, envian los seus redactors a casa de las eminencias políticas y dels homes d' Estat, pera recullir dels seus llabis opinions autorisadas y explicacions trascendentals ab que satisfacer la curiositat y afany dels lectors.

L' un dia 'l *Progreso* 'ns refereix una entrevista entre en Ruiz Zorrilla y un redactor seu; l' altre dia *Le Figaro* 'ns dona compte d' una conferencia ab en Bismarck; l' endemà *Le Voltaire* 'ns regala una conversació ab en Paul y Angulo...

LA ESQUELLA no se las pèga tant fortas. Las sèvas aspiracions son més modestas, y encara que si convinguès conferencia ab en Zorrilla, en Paul y Angulo y en Bismarck tè cara per ferho y roba per presentarli, estima una mica massa als seus lectors pera anarlos a marejar ab sanfaynas políticas, económicas y socials, de las quals, qui més qui menos, tothom n' està tip.

Però aixó no *quita* que de vegadas se li fiqui alguna sèba al cap, tractant d' investigar y desentranyar assumptos que, si bè no fan derramar sanch ni perturban l' equilibri europeu, no deixan d' interessar vivament a certa part del públich.

No fa molts dias lo Director me feya aquesta pregunta:

—¿Per qué portan polisson las senyoras?—

Com jo no soch senyora ni n' he sigut may, vaig quedarme fret y cavilós.

—No ho sè—vaig respondre al cap d' un rato de meditar infructuosament.

—Pues cregui—va continuar lo Director, qu' es un assumpto interessantíssim, y que 'l públich quedaria molt satisfet si li podiam donar la solució del problema. ¿No 's véu ab ánimo de practicar una investigació?—

Llavors va ser quan jo, recordant la moda introduhida pèls periodistas moderns, vaig decidir-me a imitarlos.

—Si, senyor,—vaig respondre—faré 'ls passos necessaris y veurém que 'n sortirà.—

\* \*

Contret lo compromís era necessari cumplirlo.

Repassant en ma memoria 'ls mèus *coneixements*—com se diu ara,—comenso a buscar una senyora a propòsit y capàs de donarme 'ls informes que jo necessitava.

Com un hom tè bastantas y bonas relacions—mal

m' está 'l dirho,—no sabia per quina decidir-me, quan de cop vaig pensar ab la senyoreta Elissa.

—Es tal vegada la dona que gasta 'l polisson més gros de Barcelona;—vaig dir-me—ella, pues, estará més empapada de la materia que ningú.

Resolt aquest punt essencial, me poso la roba bona, 'm refilo ben bè 'l bigoti y m' encamino a casa la senyoreta Elissa, decidit a buscar lo gènessis del polisson.

Arribo, entro, saludo, cambiém las frasses de costum, y sense més preàmbuls, perque la amistat m' autorisa pera suprimirlos, li comenso a indicar l' objecte de la visita.

\*

Aviat vaig atrevirme lo que 's diu a descantellarme.

—Jo suposo—li deya—que, a pesar de la sèva proverbial lleujeresa, las senyoras no deuben fer res que no tingui una explicació més ó menos racional.

—Sens dupte: m' agrada que 'ns fassi justicia.

—Verbi gracia; ¿per qué 's posan polvos?

—Aixó casi ni 's pregunta: pera semblar més blancas.

—Permétim: jo he reparat que hasta las senyoretas que ja son blancas, se 'n posan en abundancia.

—¿Ah! Bè: es pera donar al cútis aquest tò de vellut que tant lo embelleix.

—Corrent; ara pregunto: ¿per qué 's fan aquestos calsats tant alts de talons?

—¿Pues! Pera no aparentar que som nanas.

—Pero, y las altas ¿no usan aquestos talonassos també?

—Jo li diré: 'l taló baix may favoreix lo péu, mentres que 'l taló alt li dona elegancia y 'l fa tornar més petit.—

Ella al sentir las mèvas observacions reya com una criatura, y jo precisament insistia sobre certas cosas que no m' interessavan, a fi de extraviarla y no darli a comprendre que lo que a mi m' intrigava era 'l polisson.

—Fins aquí—vaig continuar—tot va bè: passo per alt lo de piutarse las galtas, marcarse ulleras, etc., perque suposo desde luego l' objecte d' aquestas trampas é irregularitats. Pero, veyám, ¿per qué usan monyos y trenas postissas?

—Aixó ja es una mica més serio. Lo cabell es un dels adornos naturals més estimats en la dona. Imaginis la figura més hermosa y perfecta de la creació, ab ulls deliciosos, boca divina, nas irreprotxable: pues bè; tálili 'ls cabells y tindrà aquella bellesa ideal convertida en una carota grotesca. ¿Qué vol dir aixó? Que el cabell es un element indispensable de bellesa; y com molts donas no 'n tenen gayre, sobre tot donadas las exigencias de las modas del dia respecte a pentinats, s' han vist obligadas a sustituir ab trenas y rissos de *quita-y-pon* los cabells que la naturalesa las ha escatimat.... ¿No 'l satisfá l' explicació?

—Completíssimament; pero si vostè m' ho permetia, jo desitjaria tocar punts... ¿vostè 'm compren?... una mica delicadots.

—¿Oh!—va contestarme rihent:—Per mi toqui lo que vulgui: ja sab que no soch de compliments.—

Alentat per aquestas significativas paraulas, vaig aventurarme ab certas precaucions.

—Per exemple,—vaig continuar dihent,—hi ha senyoras y senyoretas que son... ¡com li diré jol... poch desarrolladas de la fatxada... ¿entén?... y supleixen lo desarrollo natural ab apéndices ó falsificacions de cotó fluix y altres materias... ¿No es veritat?

—En efecte.

—N' hi ha d' altrás que, sobre tot en dias de pluja, a fi de no exposar a la vergonya pública las dugas flautas que tenen per camas, s' omplan las pantorrillas de sustancias extranyas... ¿No ho ha sentit a dir?

—Si... ¡y qué! ¿Qué s' ha pensat probar ab tot aixó?

—¿Oh! Jo no m' hi pensat probar res: los que 's pensan probar alguna cosa son ellas. Lo que jo volia dir, al recordarli aquestas superxerías, es que no comprench la necessitat de fingir lo que no 's tè, per lo que toca al fisich, ni d' anyadir al cos certs *suplements*—y aquí vaig recalcar intencionadament la paraula—certs *suplements* que saltan a la vista.

—Las erróneas ideas que vostè manifesta son fillas del desconeixement de la estética femenina. La figura de la dona no es convencional: lo tipo de la bellesa está ja fixat casi bè matemàticament y sas líneas invariables, son contorns precisos y sas proporcions generals no poden perturbarse sense desbaratar completament l' armonia del conjunt. La dona, pera ser guapa ha de ser feta de cert modo, y las que no ho son procuran serho, imitant artificialment la correcció de que 's veuhen faltadas, oprimintse allí hont los sobra alguna cosa, dilatants'ho allà hont los falta.

—Sent aixís—vaig insistir—lo polisson deu obehir també a alguna d' aquestas dilatacions.—

La mèva interlocutora va posarse a riure desesperadament.

—¿Vol callar, desventurat? Ja estariam ben frescas si 'l cos lo tinguésem fet tal com indica la protuberancia del polisson.... ¡Sobre tot jol! ¡quina fatxa, Reyna Santíssima! ¡Quina fatxa ferial!

—Y donchs ¿per qué 'l portan?

—¿Vol que li sigui franca? M' hi explicat sempre 'l perque de tot lo que fem; pero la causa de que duguém polisson, no me la he explicada may.—

Posada la qüestió en aquest pantano, era inútil continuar. Vaig donarli las gracias per la sèva amabilitat, vaig despedirmen y vaig sortir de la casa de la mateixa manera que hi havia entrat.

Sense sapiguer perque las donas portan polisson.

A. MARCH.





## LO TE DEUM.

Serian poch més ó menos las déu del demati del últim dilluns, quan entrá á despertarme la dispesera ab aquella cara de pebrot vermell que fá sempre, y m' entregá una carta dibentme qu' esperava la resposta 'l minyó que l' havia duta. Rompo 'l sobre, miro la firma y veig qu' es d' un vell amich, verdader tipo de tiberis y brometas de tota mena, home d' aquells que sempre están disposats á corre en busca de aventuras y que quan no tenen emredada á una dotzena de noyas, diuhen que son desgraciats en amors.

No podia esperar jo de cap manera semblant missiva á tal hora; mon primer impuls va ser d' enviar enhorramala esquela, patrona, portador y amich. ¡Ahont s' es vist anar á despertar á una persona decent á las déu del demati!

Lo llevarse en semblants horas es privilegi exclusiu de capellans, manobras, comerciants, pajesos, apotecaris y altras personas de poch més ó menos; los poetas, los elegants, los artistas de totas classes, los que tenen molts pelus y 'ls que no tenim més que deutes pero qu' espatllém los aparaders de ca 'n Llibre, tenim per costum llevarnos á una hora més enrahonada; calculém sempre y fins calculém lo temps més precis per vestirnos y arribar al carrer de Sta. Ana al acabar la missa de dos quarts d' una.

Pero bah, ja estava despert y havétseli allargat dos *pulgadas* y set *lineas* la cara de la patrona de véurem tant alterat, va ferme llástima y vaig decidirme á llegir lo següent:

«Estimat Pau:

«Ja sè que t' has reposat una mica y que ja no ets d' aquells intrépits tiberistas d' altres temps; ja sè que avuy no assistirás ab gust á aquells esmorsars que feyam á la montanya de Monjuich. ¿No t' recordas d' aquell que va durar *trenta horas*? ¡Renoy! Encare 'm figuro veure la cara de 'n Joan quan va presentar lo compte cregut que no 'l pagariam.

«Després d' aquella época tots nos varem dividir y tú vas ser dels que varen abandonar lo género de teatro dedicante á la classe de la societat més elevada. Los conciertos, las tertulias y las *soirées* varen ser desde llavors tas aficions predilectas. Tampoch ignoro que avuy estás una mica més reposat y que si bé frecuentas de tant en tant los salons ahont se dona algun *the dansant* ó bé algun *the chantant*, no es ja ab la assiduitat y ab l' aixebrament que avants. Per aquest motiu no he tingut cap classe de dupte en comprométre per tú, per assistir á un *Te Deum* acompanyat d' un arrós de punta. ¿Te recordas de 'n Cruells? Donchs aquell mateix es qui está encarrugat de ferlo. Ja saps qu' es home que ho entén y diu que vol lluirse.

«Aixís donchs preparat per demá á las 4 de la tarde que passaré á buscarte y anirém á reunirnos á l' estació per marxar junts tota la comitiva.

«Adéu, Pau, no 'm fassas esperar y reb mentres tant una abraçada de ton amich antich

Pere.»

¿Qui té són are? ¿Cóm pot tornar á dormir un home tant amich del *TE*, després de una carta semblant! Interiorment, malehia l' occurrència del amich; pero al instant mateix, veyá miy endormiscat entre una aureola de fum (que á mi 'm semblava de núvols) revoltejar una cassola plena d' un arros que despedia un perfum incomparable, molt superior al d' incens y mirra. Al costat de la cassola y com si la volgués dominar, s' entreveya rodejat d' un grupo de flors asiáticas, un broch de porcelana que suspenia una panereta de metall blanc: era una tetera.

Per conjurar aquesta visió, vaig resoldre llevarme immediatament.

\*

Ja hi passat un' altra nit; som las onze del matí. De aquí cinch horas tenen de venirme á buscar, y per més que he buscat y rebuscat per tots los recons de la imaginació, no he pogut trobar la classe de *TE* que havia de pendre després de l' arrós de 'n Cruells. Jo, mal m' está 'l dirho, soch bastant fort en botánica y creya tornar-me mitj botj, estranyant no tenir cap noció de la classe de *TE* ab que volian *jobsequiar-me*. Conech molt bé l' existencia del *TE* d' abellas, del Perla, del Negre, *Bourbon*, Canadá, Espanya, Mejich, Llaurador, Madagascar, Chino, Europa, Roig, Vert, Tunka, Nova-Jersey, Purgant, Suissa, Smirna, etc., etc., pero 'l *TE Deum*, no sabia qué podia ser. Per fi resolch no dir una paraula per no passar per tonto y observar.

\*

Ja estém tots reunits; ja tots ocupém un departament de primera en lo tren; tot allí s' converteix en motius de riure y de brometa. Cada hu diu la seva, tothom té un xiste per dir ó un quènto per explicar; tothom, menos jo. Una idea 'm preocupava: quina figura ó forma afectaria la fulla de la nova classe de *TE* que anava á pendre. ¿Es possible que jo no 'l conegui? Comensava á renegar dels meus estudis botànichs y pensava y casi estava resolt á cremar tots los llibres.

Si fos una nova classe ó especie, 'm deya á mi mateix, de fixo no l' haurian descuberta aqueixos sabatassas, y quan ells la coneixen, per forsa ha de ser

hasta vulgar. Aixó 'm desesperava y tant va preocuparme, que sense dar-me compte de lo que havia passat, vaig trovar-me al péu del pantano de Vallvidrera.

—Noy, digué l' autor de la carta, hem variat una mica l' itinerari á conseqüència de una ordre que ha sortit ó sortirà dintre de poch, prohibint los *Te Deums* fins que hajan transcorregut vint dias de l' última invasió.

—¿Qué dius are? Responch tot assorat.

—¡Noys l' arrós ja está á punt! crida en Cruells ab aire triufant.

—¿Es á dir, torno á replicar, que no 'm daréu lo *TE* que m' heu anunciat?

—Home the no 'te 'n darém pero pendrás molt bon café.

—¿Qué m' importa á mi 'l café, si jo volia coneixe aquest nou *TE* que 'n diuhen *Deum*!

Una riatta general me deixá vert, blau y de color de cendra.

—¿Qué t' havias figurat? preguntan tots á la vegada. Per contestació ensenyo 'l párrafo de la carta de 'n Pere en que 'm parla del *Te Deum*.

—Pero ¿que t' havias cregut, desdixat que 'l *Te Deum* era un' herba?

—Está clar; si tú m' ho dius d' aquest modo.

—¿Pero no véus que 'l *the* planta s' escriu ab *h* y 'l *Deum* sense?

—¿Qué es pues lo *Te Deum*?

—Es lo que 's canta á l' iglesia després de una epidemia.

—¿Quina vergonya per un botànich!

Al fer aquesta exclamació, tambolejo y vaig á caure assentat precisament al mitj de la cassola de l' arrós preparat ab molt esmero per en Cruells.

L' escena que vá passar á continuació es indescribable; lo coro que va produhirse va reemplaçar tots los *Te Deums* imaginables.

P. A. U.



La companyia Cereceda si no se 'n ha anat al *re-cibo de la presente*, está á punt de anarse 'n con la *música* á Bilbao. Y fins al istiu vinent.

En los demés teatros res de nou y poch de bó.

Lo Sr. Perez Cabrero, director de orquesta del *Retiro*, vá veure confirmadas una vegada més las simpatias del públich, la nit de son benefici. A més de alguns fragments d' operas ván cantarse tres pessas originals del beneficiat, totas tres molt aplaudidas. ¡Que siga l' enhorabona.

També la senyora Bardelli vá despedirse del públich, deixant entre 'ls filarmónichs un bon recort.

Del benefici de la senyora Kottas, que vá celebrarse 'l dimecres, ne parlarém un altre dia.

La novetat del *Circo equestre* es lo clown Rafin que, segons lo cartell, se presenta *con su familia cuadrumaná*. No obstant de tenir una familia per aquest istil lo Sr. Rafin es bipedo. Aixó sí, es amo de un mico que val un Perú. No han vist un gimnasta més intrépit. Al mateix temps presenta un parell de companys de Sant Antoni que fan tot lo que pot arribar á fer la carn de butifarras degudament domesticada.

Lo clown Rafin no pot tóme la miseria. Lo dia que li falti contracta, mata un dels dos porchs y surt de apuros.

Després, lo dia que torni á presentarse á la pista, podrá dir:

—Señores, desde l' últim cop que no 'ns haviam vist ja m' hi menjat un artista.

N. N. N.

## UN SOFOCO.

Era un dissapte al matí quan vaig véurela, y tras, tras, no pugué doná un sol pas que no l' hagués de seguir.

L' acompanyava la gueta, una dona molt grossassa, y caminava ab catxassa, y ella 's migrava pobretal.

Jo ja ho veyá natural com qu' ella sembla una nina pèl carré sempre camina depressa com un pardal.

De tant en tant, de regull me donava una mirada com dihentme —«Aixó m' enfada»— y jo pensava —«Ja ho vull.»—

Puig caminant poch á poch hi havia més temps, es clar, per poderla jo mirar ab mos ulls ardents com foc.

Devegadas s' aturaven davant d' un aparadó; m' hi parava també jo,

y 'ls ulls llavoras parlavan.

Vam recorre molts carrés comprenentnos ab los ulls, lo mèu cap donava bulls y semblava un tió encés.

De prompte, per observar géneros y novetats y sombreros y arrufats dels que are 's solen portar, van pararse á un magatzém del carrer dels *setmasons*; clavá en mí sos ulls rodons com dihent —«surto»— ¡esperém!—

Entra á dins ¿y jo? Jo, re me planto davant la porta, quan surt l' amo, y ab veu forta diu —¡que Déu l' hi fassi bé!—

Me 'n vaig aná enfutismat; ¡quin sofocol! ¡Si fos aral... perque diguin, ¡faig la cara de demanar caritat?

J. A. y R.

## ESQUELLOTS.

¿Van veure ploure 'l divendres de la senmana pasada?

Alló no vá ser una màniga d' aygua, que una màniga es poch... Va ser una pessa de cos, una ermilla, uns pantalons... Es á dir un traje complet.

Los carrers semblavan rius, los carrerons rieras, las passas lagos... Los subterranis van omplirse d' aygua. Si Barcelona arriba á ser un barco, aquell dia se 'n va á pico.

\*

A pesar de que ja fa temps que havia de ser un fet la desviació de las rieras del plá, aquesta es l' hora que venen practicantse las obras ab tota la nyonya imaginable.

Personas ben informadas creuhen que aquestas y las de la Seu s' acabarán al mateix temps ó ab un dia de diferencia.

¿Y saben per quin motiu? Per falta de *cum-quis*. N' obstant si s' esmersés en ellas la meytat del valor de lo que va perdre's en l' ayguat del divendres, n' hi hauria més que suficient per acabarlas.

\*

Entre 'ls establiments més inundats, s' hi conta la imprenta del *Diluvi*.

Aquell dia 'l *Diluvi* de paper no va sortir á causa del *Diluvi* d' aygua.

La redacció de aquell diari no té més que un remey: contractar á Noé, construhir un' arca y ficarhi una parella de máquinas de cada especie.

Per construhir las corresponents cloacas colectoras y salvar á Barcelona de una inundació no hi ha prou quartos.

En cambi per subvencionar la festa religiosa de la Mercé l' Ajuntament regirant la caixa va trobar encare 750 pessetas.

Quantitat petita si vostés volen; pero en temps de necessitat no hi ha res pelit.

\*

Y aixó que pèls capellans no hi ha crissis. Lo presupuesto del estat los hi assegura las garrofas y 'l vi de dir missa.

Lo pobre que treballa, tot de repent se queda sense feyna y sense un pá á la post; donchs als capellans los hi bull sempre l' olla.

¿Hi ha miseria? Ells no la coneixen. ¿Hi ha peste? Ganga per ells: quant més gent se mori, més funerals y més enterros.

\*

Aquestas consideracions y las necessitats reals que avuy se senten á Barcelona va tenir present lo Sr. Sol per demanar que las 750 pessetas destinadas al culto, fossen cedidas á una corporació benéfica, per exemple als *Amichs dels pobres*, al objecte de que fossen equitativament repartidas entre 'ls infelissos que no menjan.

La majoria del Ajuntament va votar contra 'l senyor Sol... ab la particularitat de que entre 'ls que van votar en contra s' hi contan D. Francisco de P. Rius y Tauler y D. J. J. Cabot, president y vice-president dels *Amichs dels pobres*.

¡Qué amigos tienes Benito!

Per últim lo Sr. Calvo ha sigut nombrat secretari de Gracia.

Per ser lo Sr. Calvo l' oficial que va formar expediente al anterior secretari; per no ser advocat, sent aixís que hi havia lletrats ab titol que aspiravan á la indicada plassa, y per altres motius, tots los periódichs que s' han ocupat del nombrament, ha sigut per censurar-lo.

Pero 'l Sr. Calvo dirá:

—Gracias, senyors.



—Gracias ¿de qué?  
—De la *peluca* que 'm donan.

Diu un periódich del ram que á Paris torna á ressucitar-se la moda del mirinyach.  
—Si aixó es veritat, demano desd' are una plassa de burot, deya un jove admirador del bello sexo.  
—Una plassa de burot. ¿Y qué 't proposas?  
—Facilment ho comprendrás. ¿No sabs tú que ab lo mirinyach s' hi pot entrar tot un rebost de contrabando? ¿Y quin ofici més distret que 'l de burot!

Diumenje vaig assistir á la inauguració del Mar-motor Barrufet, aparat destinat, com saben nostres lectors, á aprofitar las onadas com á forsa motris.  
L' aparato en qüestió es lo primer pás per la resolució de un problema de gran importancia 'l dia que la forsa obtinguda puga regularisarse y transportarse a distancia, per ser aplicada á fins industrials.  
De totas maneras encare que 'l diumenje lo mar no volia treballar, bastava un petit moviment de las onas per fer moure una bomba que treya aygua y fer anar un torn y una serra mecánica.

A l' acte de la inauguració van assistirhi entre otras personas un brigadier que duya 'l casco y 'l llorón y 'l representant del bisbe, Dr. Vergés.  
Lo mar al veure á un militar espanyol ab aquella prenda prussiana va posarse trist, y davant de un vicari general que pot excomunicar als que no compleixen los manaments, va dir:  
—Jo santifico las festas... no vull enredos.  
Y s' hi va ajeure.

Están fent grans progressos las alumnas de l' escola de ball, que baix la direcció de la senyoreta Micheluzzi, ha montat lo Sr. Brugada empresari del Teatro Principal.  
Disset alumnas que 's fan la competencia com á bonicas, ballan ja com disset baldufas.  
Tenen á fé gracia y sal aquellas disset alumnas que serán disset columnas del Teatro Principal.

A Murcia, que feya ja molts dias que no hi havia hagut cap cas, tot de un plegat han tornat á presentarse 'ls microbis.  
¡Malehit cólera y quin caracter més estrambóich!  
Teniu, are que tothom ja 'l donava per mort, se presenta á punt de fer comedias del teatro antich.  
Si senyors: *hace que se va y vuelve.*

La Nilsson, l' eminent cantant sueca al retirarse de la escena va voler despedirse dels seus paisans, donant un concert gratuí.  
Més de cinquanta mil personas van reunir-se per sentir-la y l' entusiasme y 'l frenesi van ser tant grans, tant inmensos, que una part de la sala va ensorrarse, quedant mortas 18 personas y un sens fi de feridas.  
La Nilsson está consternada  
Y no obstant hi haurá pochs artistes com ella que després de promoure tempestats de aplausos, haja donat lloch á un terremoto d' entusiasme.

La temperatura ha refrescat de una manera considerable.  
Quinze dias endarrera 'ns torravam..... avuy casi tremolém.  
Lo cambi ha sigut tant brusco, que hi ha motius per dir:  
—L' istiu s' ha mort. ¿Y saben de qué ha mort? Del cólera fulminant.

En una caixa de préstamos.  
—Hola Sr. Coll ¿que ve á treure 'l gaban?  
—No senyor: los negocios van tant malament.... Venia á veure si 'm faré un obsequi.  
—Digui.  
—Ja que no 'l puch treure, á veure si 'm permetrá que jo m' hi figui á dintre.

Llegeixo:  
«A causa de haver millorat l' estat de la salut pública en aquesta capital, desde ahir las tropas de la guarnició de aquesta plassa cobran únicament mitj plus de campanya.»  
Després de tot aquest temps de bona vida, aixó de la supressió del plus los vindrá tant de nou, que tinch por que la meytat de la guarnició caurá malalta.  
—¿Del cólera?  
—No senyors, de una *sin-dineritis*.

Diu lo Bram de la Patria qu' «en los comptes del hospital de Baeza hi figuran *deu mil lliuras de carn*, ab la particularitat de que en dit hospital no hi han tingut may més de trenta malalts.»  
Podrá ser que no hi haja hagut més que una tren-

tena de malalts; pero ¿y de capellans quants n' hi havia?  
Perque la carn es un dels enemichs del ánima més predilectes del clero.

L' altre dia s' estava representant al Teatro Ribas la *Guerra alegre*.  
Y figurinse si va ser alegre la tal guerra, que en un intermedi va haverhi qüestions entre coristas, van mediari personas que no hi tenian res que veure y va resultarne un jaco de cops de sabre, que [hasta las bambalinas s' arronsavan.  
¡Ambicions militars!  
Tal vegada tots volian ascendir, y 'ls uns y 'ls altres van encarregar-se de ferse veure las estrellas.

Alguns metjes, no tots, ni molt menos, han celebrat aquest any la festa de Sant Cosme y Sant Damiá, á Sant Felip Neri.  
Si 'ls metjes devots no hi tenen cap reparo jo 'ls faré uns goigs que comensarán aixís:  
«Sant Cosme y Sant Damiá  
no escatiméu epidemias,  
feunos tenir molts malalts  
y 'us farém cada any la festa.»

En un establiment de banys, lo metje 's veyá asse-diat de continuo per un militar que no sabia parlarli més que dels microbis.  
—¿Qué son microbis? ¿Y quina forma tenen? ¿Y cómo se produheixen? ¿Y cómo es que sent tant xichs causin tants estragos?  
Sempre li feya aquestas y otras preguntas com la següent:  
¿Y en quina forma poden entrar dintre del cos humá?  
Un dia que li repetia aqueixa última pregunta, 'l metje empipat li va respondre:  
—¿En quina forma hi entran? En columna cerrada.

## QUÈNTOS.

Un dia Napoleon III passava revista á un regiment de granaders y 's va sorprendre al veure'n un més llarch que un dia sense tabaco.  
—¿Cóm vos diheu? va preguntarli.  
—Fulano de tal, va respondre 'l granader.  
—¡Bonica tallal! ¿Y 'l vostre pare, viu encare?  
—No senyor, va morir l' any passat.  
—¿Y era alt com vos?  
—Ho era una mica més; pero aixó sí, tenia més edat que jo.

Se representava *Cárlos II el Hechizado* y com de costum lo Pare Froilan era objecte dels impropers del galliner.  
L' actor que feya de frare, alsant la vista á las alturas, digué:  
—Al aceptar este papel, sabia ya lo que iba á suceder: nunca los frailes estarán bien con el paraiso.  
Aquest xiste va valerli una gran salva de aplausos.

Cada dia que tornava de fer la visita un famós metje, que 'n feya molts, se trobava una moneda de dos pesetas falsa á la butxaca.  
Va posarse de observació y per fi va descubrir la casa ahont las hi davan.  
L' endemá quina te 'n fa? Recepta unas pildoras al malalt que visitava. Los de la casa van á cal apotecari y aquest seguint las prescripcions de la recepta 'ls fa una dotzena de pildoras del tamanyo de bolas de billar.  
—Sr. Doctor, van dir l' endemá al metje: tal vegada ahir devia equivocarse, va receptor aquestas pildoras... Ja véu qu' es impossible que li passin.  
—Si, es veritat, no passarán aquestas pildoras; pero creguin que tampoch puch fer passar las pessetas de las visitas.

Havia anat una companyia de cómichs á un poble de fora, anunciant que posarian *El filósofo sin saberlo*.  
L' arcalde molt serio al enterarse del títol de la funció:  
—Secretari, va dir, fassa 'l favor de arribarse al hostel ahont hi ha 'ls cómichs y diguils de part mèva que no consentiré que posin la comedia *finis que la sápigán*.

En un café:  
—¡Mosso!  
—Senyoret ¿qué se li ofereix?  
—Porti un xocolate ab un llonguet.  
—Torrat lo llonguet ¿eh?  
—No, al contrari.  
Lo mosso cridant al taulell:  
—Un xocolate ab llonguet *al contrari*.

## TRENCA-CAPS.

### XARADAS.

I.  
Un tres-hu que rabiós era  
me volia mossegar  
perque un dos-hu li va dar  
un tros de *prima-primera*.  
Vaig comprá anís de *hu-tercera*  
á la tenda del Enrich  
y un tot de un *hu-dos* bonich  
que 'l matarem per Sant Pere.  
J. STARAMSA.

II.  
Arbre molt vist es la *prima*,  
moneda *dos invertida*,  
y noya molt divertida  
la *Tot*, filla de la Quima.  
J. STARAMSA.

### MUDANSA.

A una total molt total  
una tot li vaig comprar  
y sempre li fa fer tot  
de tant que li va agradar.  
OBLASOG.

### ANAGRAMA.

La total de mon nebot  
qu' es una noya molt faba  
ahir va trencá una tot  
al moment que s' hi sentava.  
J. M.ª BERNIS.

### LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6 7.—Nom d' home.  
1 2 7 3 4 5.—Carrer de Barcelona (Ensanxe).  
4 3 4 5 2.—Nom de dona.  
6 2 5 2.—" " "  
5 4 6.—Parentiu.  
3 2.—Nota musical.  
5.—Una consonant.

L. C. y PUJOL.

### TRENCA-CLOSCAS.

D. PERA OMS.  
Fássinse cárrech qu' es una carta y que portant lo nom de la persona á qui va dirigida s' han descuidat de posarhi 'l de la població. Combinin las lletas per saber ahont s' ha d' enviar.

UN FUMIGAT.

### INTRÍNGULIS.

Buscar una paraula tal que trayentli cada vegada una lletra, comensant per la última, dongui 'l següent resultat: 1.ª Població catalana. 2.ª Un utensili de manya. 3.ª Part del cos humá. 4.ª Una consonant.

UN DE LA VALL D' ARAN.

### GEROGLIFICH.

×  
REI  
III EEE  
:  
are  
III

T. ROMPA.

## SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO:

- XARADA 1.ª.—*Pa-co*.
- ID. 2.ª.—*Lau-re-a-no*.
- MUDANSA.—*Roure-Coure*.
- ANAGRAMA.—*Carxal-Calaix*.
- LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Felanix*.
- TRENCA-CLOSCAS.—*América*.
- CONVERSA.—*Pepa-Noy-Nou-Paco*.
- GEROGLIFICH.—*La sal es salada*.

### OBRAS DE C. GUMÁ.

<i>Fruyta amarga</i> .—Colecció de poesias. 2.ª edició.	2	raís.
<i>Fruyta verda</i> » » » 2.ª edició.	2	»
<i>Fruyta agre-dolsa</i> » » » 2.ª edició.	2	»
<i>Fruyta madura</i> » » » 2.ª edició.	2	»
<i>L' amor, lo matrimoni y 'l divorci</i> .—3.ª edició.	2	»
<i>Del bressol al cementiri</i> .—Viatje bufo-trágich. Cuarta edició.	2	»
<i>Buscant la felicitat</i> .—Quento fantástich. 2.ª edició.	2	»
<i>Petons y pessichs</i> .—Colecció de poesias. 3.ª edició.	2	»
<i>Barcelona en camisa</i> .—Revista satírica. 3.ª edició.	2	»
<i>Lo deu del sigle y lo camí de la fortuna</i> .—2.ª edició.	2	»
<i>¿Home ó dona?</i> .—Capritxo cómic. 2.ª edició.	2	»
<i>La dona nua</i> . (¡Moralment!)—2.ª edició.	2	»
<i>Tipos y topos</i> .—Colecció de retratos á la ploma.	2	»
<i>¡Guerra al cólera!</i> .—Pel Dr. C. Gumá. 2.ª edició.	1	»
<i>Cla y catalá</i> .—(Gramática parda.) 2.ª edició.	2	»
<i>Don Quijote de Valcarca</i> .—Passeig extraordinari.	2	»
<i>¡Ecce Homo!</i> .—Monólech representable. 3.ª edició.	2	»
<i>Mil y un pensamientos</i> .—Llibre dedicat á la clase obrera.	4	»
<i>Filomena</i> .—Viatje al interior d' una dona.	2	»
<i>Lo cólera y la miseria y una carta al Dr. Ferrán</i> .	2	»

PRÓXIMA Á PUBLICARSE:

*Sobre las donas*.—Polémica entre C. Gumá y Fantástich.  
Aquestas obras se venen en la Librería Espanyola de Lopez, Rambla del Mitj, 20, principals librerias, kioscos y a casa 'ls corresponsals de LA CAMPANA Y LA ESQUELLA.





—Socorro, Sr. Coll... Miri que ja es per segona vegada que m' inundo; á la tercera no 'm salvo.  
—Prengui paciència, que si vosté tè l' aygua fins als genolls, nosaltres la tenim al coll.  
(¿Y Pujol?)